ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА CXIII, БРОЙ 19 | СОФИЯ, 16-31 ОКТОМВРИ 2012 г. | ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com, bg.synpress@gmail.com | Официален сайт на Св. Синод на БПЦ – www.bg-patriarshia.bg

БОГОСЛОВИЕ

- Божият образ и личността на човека — Стр. 1-4
- Спортът и св. отци от първите векове на християнството — Стр. 1-5

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

Заветът на св. Йоан Рилски и ние — Стр. 6

ГЛАСЪТ НА СВ. ОТЦИ

Докъде води липсата на християнско възпитание — Стр. 7

АЗБУКА НА ПРАВОСЛАВИЕТО

За църковната йерархия — Стр. 7

*На **27 октомври** своя храмов празник чества Басарбовският манастир „Св. Димитрий Басарбовски", който е изграден край родното село на светеца и отстои на десет километра южно от гр. Русе.*

През 1767 г. генерал Петър Салтиков отнесъл светите мощи на св. Димитрий от с. Басарбово, Русенско, в Букурещ. Двеста тридесет и осем години по-късно, на 27 октомври 2005, по молба на Неговото Високопреосвещенство Българския патриарх Максим, Неговото Блаженство Румънският патриарх Теоктист направи безценен дар на Басарбовския манастир – икона с образа на св. Димитрий и житийни сцени, в която е вградена частица от светите му мощи. Днес иконата със светите мощи е положена за съхранение и поклонение в Басарбовската света обител.

ДУХОВНА ПРОСВЕТА

Духовно и нравствено възпитание на учащата се младеж в съвременна България

† Сливенски митрополит ЙОАНИКИЙ

Българската младеж в днешно време преживява „духовен кризис", обуслован предимно от всеобхватната криза в политическата, икономическата и духовната сфера в нашето общество.

Тази духовна криза ярко се изразява в следното: формиране на нетрадиционни за нашия народ нравствени ценности в младежта; отслабване на ролята на семейството и училището във възпитателния процес; очевидна липса на ефективни методи и форми за възпитание; все по-прагматичен характер на образованието; подчертан индивидуализъм и липса на колективизъм у младия човек; почти пълно отсъствие на патриотични чувства.

Ето защо, както никога досега, в нашата история е актуален проблемът с духовно-нравственото възпитание на младежта. Както знаете, заангажираността на държавата в лицето на нейната образователна система за предлаганата от нас идея относно духовно-нравственото обучение и възпитание е

На стр. 3

СПОРТЪТ И СВЕТИТЕ ОТЦИ от първите векове на християнството

Православие звучи абсурдно. Поддръжниците на твърдението, че спортът е нещо непристойно и сатанинско, ще ви посочат и канони, забраняващи не само участието, но дори гледането на спортни съревнования (Апост. 42; VI,24; VI,66; Карт., 72 и др.).

При по-внимателен прочит обаче, разбираме, че отношението на светите отци от първите векове на християнството към спорта не е толкова еднозначно. Разпространението на Христовото благовестие сред езическите народи се сблъсква с една култура, в която спортът и спортните състезания имат важно място в живота и мисленето на хората.

Спортните съревнования (ἀγῶνες) се появяват в далечната античност като част от култа към езическите богове от гръцкия пантеон. В първите и последните дни от съревнованията били принасяни жертвоприношения пред идолите, за да се умилостивят „боговете" и за да им благодарят за победата. Освен популярните и днес Олимпиади, в античността се уреждали и Питийските игри, Истмийските, Немейските, които както и Олимпийските, били част от култа към един или друг езически бог.

На стр. 5

БОГОСЛОВИЕ

БОЖИЯТ ОБРАЗ И ЛИЧНОСТТА НА ЧОВЕКА

Образът Божий е залог и основа на личността. Човек не може да бъде личност, ако неговият Първообраз – Творецът, Създателят – не е бил Личност. „В нас има личност, която е образ на Живия Бог..." (Митр. Антоний Сурожки). *„Защото личността е образ и подобие Божие в човека"* (Н. А. Бердяев). *„Божият образ трябва да се вижда именно в личността, а не в духовната сфера въобще..."* (Прот. В. Зенковски).

Православното богословие и руската философия виждат между образа Божий в човека и личността на човека онтологическа връзка, макар те да не са едно и също нещо. Според учението на Православието Божият образ е във всеки човек, всеки човек е личност, но образът е даден, а личността трябва да се изгради.

Наистина, всеки човек е личност, но само потенциално, а не в действителност. Образът Божий в човека може да се нарече семе, а личността – кълн, който израства от него.

Понятие за образ

Образът, по който някога е бил създаден човекът, като „идеал", като „икона", не е резултат от богословски или философски дискурс. Той е част от Откровението. На Господ му е било угодно да открие една от тайните на човешкото битие. Човек трябва да знае, че той се е появил не неизвестно как, не случайно, не в хода на еволюцията (разбирана телеологически или спонтанно), а в резултат от даруването от Бога на Неговия образ върху Неговото творение.

На стр. 4

Петковден в с. Медковец

На **14 октомври** Негово Високопреосвещество Видинският митрополит Доментиан оглави светата Литургия в памет на св. Петка-Параскева Търновска в с. Медковец, Ломска духовна околия.

На Петковден храмът отбелязва своя храмов празник.

Митрополит Доментиан отслужи светата Литургия, благослови вярващите и ги призова да подражават на вярата и делата на св. Петка, която винаги се моли и за техните чеда и семейства.

В богослужението взеха участие архимандрит Антим, протосингел на Видинска света митрополия, йеромонах Максим и свещеник Славейко Славчев.

Храмовият празник бе уважен от много жители и гости на с. Медковец.

Архимандрит ПОЛИКАРП

Петковден – празник на гр. Вълчедръм

Във връзка с празника на енорийския храм на гр. Вълчедръм, Ломска духовна околия, посветен на св. Петка-Параскева Търновска, който се отбелязва и като празник на града, на **14 октомври** бе отслужена архиерейска света Литургия.

Литургията бе оглавена от Негово Преосвещество Велички епископ Сионий, който за духовна радост на вярващите християни от града донесе съхраняваната в Лопушанската света обител чудотворна икона на св. Богородица – „Кикотиса", която с умиление бе посрещната от вярващия народ. Епископ Сионий донесе за поклонение и частица от светите мощи на св. Петка, покровителка на Видин и Видинска епархия.

В богослужението участие взеха и архимандрит Исаак, архиерейски наместник на Ломска духовна околия, а също и енорийският свещеник йеромонах Кирил.

След благодатната служба епископ Сионий благослови вярващите християни и поднесе поздрава на Негово Високопреосвещество Видинския митрополит Доментиан към празнуващите.

Тържествата продължиха с откриването на изложба от местни автори, както и с празнична програма в чест на Деня на гр. Вълчедръм.

Архимандрит ПОЛИКАРП

Новини от Русенска епархия

На **14 октомври** Негово Високопреосвещество Русенският митрополит Неофит, в съслужение с архим. Виктор и протодякон Кирил Синев, освети реконструираната лекоатлетическа писта на Градския стадион в Русе.

В тържеството участваха министър-председателят Бойко Борисов, министърът на регионалното развитие и благоустройството Лиляна Павлова, министърът на културата Вежди Рашидов, министърът на здравеопазването Десислава Атанасова, председателят на Комисията по здравеопазване в Народното събрание Д. Дариткова, народните представители от ГЕРБ в ПЗГ и МИР – Русе Пламен Нунев, Светлана Ангелова, Даниела Миткова, Петър Дасков, областният управител Стефко Бурджиев.

В същия ден архиерят и духовниците отслужиха водосвет в реконструираната зала „Фидлармония".

Вечерта митрополит Неофит отслужи празнична вечерня с петохлебие в русенския храм „Св. Петка". В богослужението взеха участие много русенци, които проявяват голямо благоговение към преподобната наша майка Петка-Параскева Българска.

Архиерят благодари от сърце на вярващите за молитвената вечер: „Когато заедно бъдем на молитва, винаги ще се чувстваме по-силни в своята вяра и в трудностите, които животът ни предлага. Но с Божия помощ и с молитвите на св. Петка да имаме дръзновение пред Бога, да имаме радост в живота, достойнство на своето житие земно и небесно!"

Преподобна майко наша Параскево, моли Бога за нас!

Русенска митрополия

Храмовият празник на Копривецкия манастир „Св. Петка"

На **14 октомври** Копривецкият манастир „Св. Петка" отбеляза молитвено своя храмов празник. Тази година богослуженията бяха предвождани от Негово Високопреосвещество Русенския митрополит Неофит. Съслужиха му архимандрит Емилиан – отговорник за манастирите в Русенска епархия, ефимерият свещ. Серафим Великов, прот. Райко Василев от Великотърновска епархия и митрополитският протодякон Кирил Синев.

Богослуженията започнаха с празничната утреня, като на определеното място с камбанен звън и с песнопението „Владику и священноначалника" Негово Високопреосвещество бе посрещнат от клира и народа. Храмът се оказа тесен да събере стотиците поклонници, дошли да уважат духовното тържество.

Освен жителите на с. Копривец и района на гр. Бяла, тази година поклонници бяха дошли от гр. Горна Оряховица. От гр. Русе, Русенска митрополия също беше организирана поклонническа група.

Тържествено бяха изпети песнопенията на утренята, които тази година, според типика, включват стихири от възкресното богослужение, стихири в чест на светите отци от Шестия и Седмия вселенски събор и стихири в чест на св. преподобна Параскева – Петка.

По време на светата Литургия освен клиросните певци, в пеенето се включиха и много от богомолците. Проповед прочете секретарят на митрополита Ангел Младенов.

Вътреки скромността на светата обител, основана едва в 1989 г., която Негово Високопреосвещество сравни със скромността на св. Петка, празникът и богослужения протекоха в тържествена и подобаваща обстановка, благодарение трудовете на населението на светата обител сестра Фотиния.

В края на св. Литургия Негово Високопреосвещество произнесе проповед за живота на св. преподобна Петка и значението й за българския народ. В словото си той засегна и делото на честваните св. отци на Седмия вселенски събор, благодарение на които при кръщението на св. цар Борис и обявяването на християнството за официална религия в България ние сме получили чистото изповядване на вярата.

Бе изпълнено тържествено „Многая лета" за духовната и светската власт, присъстващите поклонници, монасите, монахините и всички именници.

Отслужен беше водосвет, след което бяха осветени приготвените корбани и приношения. Негово Високопреосвещество поръсси всички, като лично ги поздрави с празника.

Милен БАКАЛОВ

Манастирът „Св. Петка" край Банкя отбеляза храмовия си празник

На **14 октомври**, Петковден, в Клисурския девически манастир „Св. Петка", над гр. Банкя, Софийско, бе отслужена архиерейска св. Литургия по повод храмовия му празник. С благословението на Негово Светейшество Българския патриарх и Софийски митрополит Максим празничната св. Литургия в съборния манастирски храм бе оглавена от Негово Преосвещество Зиполски епископ Йоан, викарий на Софийския митрополит. В съслужението взеха участие архимандрит Пахомий, игумен на Дивотинския манастир, протойерей Христо Димитров от храм „Св. Дух", йеродякон Йоаким от Дивотинския манастир и дякон Радко Радков.

Хиляди софийци и християни от околните селища се стекоха към девическата света обител, за да влязат в радостта на сестринството и да почетат преподобна Петка-Параскева с молитва и приношения. Манастирският храм е изцяло обновен – западната му част е разширена и е поставен нов дърворезбен иконостас с нови олтарни икони, а зографът Александър Пенчев е възтановил всички стенописи. Изцяло подновено е и околохрамовото пространство.

По време на св. Литургия в йеромонаски чин бе възведен йеродякон Йоаким, брат на Дивотинската св. обител.

В края на богослужението празнично слово за света Петка произнесе еп. Йоан. Епископът благодари на ефимерия на манастира йеромонах Михаил, на игумения Филотея и сестринството за множеството усилия, които полагат за благолепието на манастира и с многолетствие им пожела много и благодатни години.

След св. Литургия бе отслужен водосвет в двора на манастира и бяха осветени десетки погачи и хлябове, приготвени специално за празника. Манастирското сестринство бе подготвило и раздаде благословено ястие на поклонниците, които не преставаха да прииждат през целия ден в светата обител.

Весела ИГНАТОВА

Призив за набиране на средства

Църковното настоятелство при **храм „Св. Климент Охридски"** в столичния жк „Люлин" призовава всички родолюбиви българи да подпомогнат финансово наложителен ремонт на покрива, чиято ламарина е окрадена.

Предстои и разширение и зографисване на храма, който е единствен за 10-те микрорайона на „Люлин".

Банкова сметка: IBAN BG35STSA93000019211474;
BIC STSABGSF
Банка ДСК, офис „Люлин"

С благодарност и благословение: председател на църковното настоятелство старовр. свещеник. Ангел ЯНЬКОВ

ДОКУМЕНТИ

Кандидатури за ръкоположения на свещеномонаси

Светият Синод на БПЦ, след като разгледа постъпилите кандидатски преписки за ръкоположения на енорийски свещеници и свещеномонаси, на основание чл. 134 и във връзка с чл. 132 от Устава на Българската православна църква реши да бъдат публикувани имената на следните кандидати:

***Видинска епархия:* Георги Крумов Георгиев – за свещеник;**

***Пловдивска епархия:* Спас Русев Дичев, гр. Пазарджик – за свещеник.**

Петковден в Ловчанска епархия

На **14 октомври**, когато нашата Православна църква празнува паметта на св. преп. Петка-Параскева, сред градски празник отбелязва град Троян.

В ранната неделна утрин камбаните на храм „Св. Петка" празнично бият, със звъна си те посрещат Ловчанския митрополит Гавриил, който по традиция огледа св. Божествена литургия в подбалканския град. В съслужение с владиката участваха Браницки епископ Григорий, игумен на Троянския манастир, ставрофорен свещеноиконом Марин Божков, председател на храм „Св. преп. Петка-Параскева", и свещеноикономът Павел от град Карнобат.

Светата служба бе огледа сена от ангелските глаголи на децата от детския хор към храма, както и от мъжкия храмов хор.

За да се черкува заедно с многобройните вярващи от гр. Троян, в храма бе и градоначалникът на града г-жа Донка Михайлова.

След светата служба Негово Високопреосвещенството митрополит Гавриил отпътува за с. Чифлик. Там той отслужи водосвет по случай празника на храма, който също носи името на св. преп. Петка-Параскева.

Ловчанска митрополия

Неделното училище към столичния храм „Св. Седмочисленици" отвори врати

За 12-а поредна година неделното училище при Енорийския център „Св. Гораздъ" събра ученици и родители, за да бъде отпразнувано началото на новата учебна година.

В неделния ден, на **7 октомври**, богомолният народ изпълни храма, за да участва в богослужението. След литургията храмовото свещенство отслужи водосвет за благополучно начало на учебната година и плодотворна дейност на неделното училище. След прикратно многолетствие последва слово на ставроф. иконом отец Николай Коцев, председател на храм „Св. Седмочисленици".

„Отново правим освещаване в чест на новата учебна година. Църквата освен богослужение и благотворителна дейност, има задача и да уч. „Идете и научете всички народи, като ги кръщавате в името на Отца и Сина и Светаго Духа и като ги учите да пазят всичко, що съм ви заповядал", казва Спасителят на апостолите. Добре е, че имаме този център, където се обучават деца и се преподават истините на вярата на хора от различни възрастови групи. Да е успешна и плодотворна учебната година и да расте броят на учениците в неделното училище!" – пожела отец Николай в заключение.

Протойерей Валентин Кантарджиев от храмовото духовенство поръси всички със светена вода под звуците на тропара „Спаси, Господи, люди Твоя".

Тържеството продължи в Енорийския център „Св. Гораздъ", който се намира на ул. „Граф Игнатиев" № 50.

Деца и родители заедно се насладяха на изпълнения на китара и пиано. Пяха и свириха заедно.

Общите снимки накрая запечатаха радостта от празника.

Валя КАНТАРДЖИЕВА

НОВИ КНИГИ

„Псалтикиен минейник", т. IV

Последният четвърти том на **„Псалтикиен минейник"** на съвременен български език, съдържащ песнопения за празничните дни през месеците октомври, ноември и декември, излезе от печат. Преводите и адаптациите на песнопенията са дело на академик Методий Григоров – протопсалт на БПЦ, като текстовете са редактирани от Негово Високопреосвещенство Пловдивския митрополит Йоаникий.

Този четвърти том надхвърля 300 страници. В него са поместени службите на 21 църковни празника: Покров на Пресвета Богородица, Св. апостол Тома, Преподобна Параскева-Петка Търновска, Св. апостол и евангелист Лука, Преподобни Йоан Рилски Чудотворец, Св. Иларион Мъгленски, Св. великомъченик Димитрий Мироточиви, Събор на св. архангел Михаил, Св. Йоан Златоуст, Въведение Богородично, Св. Климент Охридски, Св. Николай Мирликийски, Зачатие на св. Анна, Неделя на св. Праотци, Св. Спиридон, Неделя пред Рождество Христово, Св. свещеномъченик Игнатий Богоносец, Рождество Христово, Събор на Пресвета богородица, Св. първомъченик и архидякон Стефан и Неделя след Рождество Христово.

В сборника са включени всички стихири на „Господи воззвах", всички стиховни стихири, тропарите, седалните, стихирата след 50 псалом (ако има такава), светилният, хвалитните стихири и кондакът (пропуснати са само каноните) на горе изброените празници.

Преводът на цели служби на литературен български език е необходимост в църковно-певческата практика на Българската православна църква. Това дава прекрасна възможност на вярващите да получат пълна представа за честваното събитие или за чествания светия, да се запознаят, да разберат и да почувстват дълбокото съдържание на празничните църковни песнопения, които изпълват с възхищение нашите души и сърца.

Желаещите да се сдобият с Минейника, могат да го закупят от столичната църква „Св. Неделя" или да се обърнат към автора Методий Григоров на телефон 0888 865 574.

Вълкан ЯНЕВ

Духовно и нравствено възпитание на учащата се младеж в съвременна България

От стр. 1

единственото решение и едно от основните условия за проспериращо и морално общество. У младото поколение все по-често наблюдаваме нравствена дег-

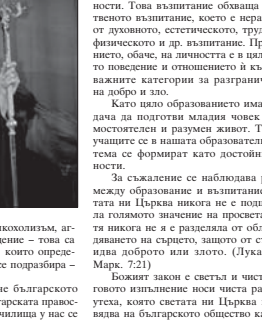

радация, наркомания, алкохолизъм, агресия и полово развращение – това са доминиращи тенденции, които определят облика му, а както се подразбира – и бъдещето на нацията.

Да си припомним, че българското училище с рожба на Българската православна църква. Първите училища у нас се откриват в манастирите и при храмовете. Първите учители у нас са духовници. Първите учебници, включително и по „светските" предмети, са написани от църковни служители, като отец Неофит Рилски и отец Неофит Бозвели. А първите уроци в тези училища са започвали с преподаване на истината, че Първоизточникът на познанието и премъдростта е Господ Бог. В този първообраз на българското просвещение, образованието и възпитанието са две неотделими сфери на друга части на един процес – изграждането на цялостни личности, които притежават в единаква степен и духовни, и светски знания.

Още в началото на XX век центърът започва да се изменява. В малката си, но забележителна книжка „Кризата в нашето училище" приснопаметният Неврокопски митрополит Борис пише, че в училището се наблюдава повече върху развитието на умствените способности и натрупването на знания, но не се прави достатъчно за оформянето на нравите на учениците. С пастирска загриженост и болка архиерейт констатира високата степен на „обезверяване", на отдалечаване от православната християнска вяра и сред преподавателите, и сред учениците.

Прогресът в неговите глобализационни измерения постоянно променя духовно-нравствените взаимоотношения в обществото. Това преобразяване на света, обаче, води не към Небесното царство, а към съредоточаване в земните грижи. Това поражда нов тип взаимоотношения между хората, обусловени от тяхната духовна отчужденост, прагматичен подход, липса на доверие, отговорност и чувство за дълг към останалите. За съжаление липсата на духовност и нравственост в нашето общество подтиква хората към неразбирателство и отмъщение.

Ние трябва да потърсим изход от това положение, като предложим решения, изхождащи от вярата в нашия Господ Иисус Христос, чиито духовно-нравствени съкровища се преподават в Църквата ни вече почти две хиляди години.

Същността и основното предназначение на възпитанието е да формира духовността, която е база на човешката личност, неговия вътрешен свят, който се проявява в отношението към нещата от живота, самия него и останалите личности. Това възпитание обхваща нравственото възпитание, което е неразделно от духовното, естетическото, трудовото, физическото и др. възпитание. Проявлението, обаче, на личността е в цялостното поведение и отношението й към най-важните категории за разграничаване на добро и зло.

Като цяло образованието има за задача да подготви младия човек за самостоятелен и разумен живот. Така че учащите се в нашата образователна система се формират като достойни личности.

За съжаление се наблюдава разрив между образование и възпитание. Светата ни Църква никога не е подценявала голямото значение на просветата, но тя никога не я е разделяла от облагородяването на същото, защото от същото идва доброто или злото. (Лука. 6:45; Марк. 7:21)

Божият закон е светъл и чист, а неговото изпълнение носи чиста радост и утеха, която светата ни Църква проповядва на българското общество като духовно и нравствено възпитание, основано на християнския идеал за святост, завещан от нашия Господ Иисус Христос. Тъй като говорим и за принадлежността ни към християнската култура, водеща началото си от древността, още след покръстването. Този идеал е съвършеният духовно-нравствен пример и той се достига при отделните личности в различна степен чрез богоугодобиването.

Светската нравственост, която се различава от духовната нравственост, може да бъде угоднически съчетана с естествените потребности на човека. При нея се допускат нарушения в нравствените норми, ако това не противоречи на светските закони. И така, множеството човешки греховни наклонности се оформят и вътрешният като норма с надеждата, че те могат да се контролират – но това е пълна заблуда. Защото знаем, че най-малкото отстъпление от нравствения идеал смущава човешката душа и ни отдалечава от идеала за съвършенство.

Много се надяваме тази Конференция да вдъхне надежда у младото поколение за по-добър и спасоносен живот, изпълнен със смисъл и значимост на техните постижения за благоденствието на нашата държава и общество, за нравствен възход и благонравие сред българската младеж.

29.09.2012 г.

Приветствие към участниците в Първата национална конференция на учителите по Религия-Православие, Пловдив – Хисаря.

БОЖИЯТ ОБРАЗ И ЛИЧНОСТТА НА ЧОВЕКА

От стр. 1

Темата за образа, разбира се, е заседана от „Шестодневът“, Бит.1:26: *„...Рекъ Бог: да сътворим човек по Наш образ; по Наше подобие“*. Библейското поетическо повторение, подходящото („образ“ и „подобие“) на смисъла е предназначаващо на екзистенциален проблем: дали тоа е само подсилване, или тоа да има смисъл, отварящи перспективата – от „образ“ към „подобие“?

Следва да се отбелязи, че темата за образа почти е в антиномия с темата за нетвата антропологи. Предложеен е по-ранен разговорение на тази тема, но

никъде не повтаряме нейни разработки. Бог е создал човека за нетление и го е направил „по образ Своему“ на вечно битие (Прем.2:22-24). Трудно ние да си представи, що древнеарийското богослове не е могло да се мисли за понятието за образа. Изобщо, дълбочината на проникта между божествено и човешкото теоло е на съвременното ухо, че старостите антропологи почти не е познавала богопобедено. „В чисто еврейските писания, интерпретирани в историческите рамки на „Стария Завет“, няма нищо (или почти нищо) за какъвто и да е религиозно богословско или антропологична, основа на понятието за образа Божий“ – пише В. Лосски.

Единствено изданието в света на Спасителя отваря на човека истинска сила и смисъл. Тоа е тоа, що подобно на катастрофа-ъгъл-надпреминаване, антиетен и еврейско богословие, на нетвата е дадеен смисъла на толкова тясно-то съединение на Бога и човека. Как може да е дадо на човека Сам образа? Как Сам Той е могъл в тоая образ да бъде човек? Колко умоя са са „препъвали“ „Елинсъкат“ в таин мисъл, както по думите на апостол Павел (1Кор.1:23) е стана-ла за иудеи съблазъл, а за елини безумство.

Проблемът на „образа“

Указаното за тоа, че Господ с съхворил човека на Своя образ и подобие, довежда богословската мисъл преди всичко до въпроса: можем ли ние да опознаем образа Божий като такъв? Можем ли ние да опознаем образа на Самия Бог? И можем ли ние да опознаем човека?

В етрогна смисъл образа е нещо, за говорим за образа, който е изложен в „Шестодневът“ на Св. Василий Великий. ...*Образ на Бога е Неговото Слово... – образ на Словото Божие е истинският човек; затова и казва, когато е човека, се разбира от тоа, кото е съзидано по образ и подобие Божие*“ ...*Образ...на Бога е Словото Божие...образ на образа е човешкото ум*“ (Св. Климентъ Александрийски), *Той (Синът – А.Л.) е като определение или определящ ореол, който е кото определяне на родовия го* (Св. Григорий Богослов) ...*Водена, когато е в Него (Синъ), е образ на примичната воля в Божественото, Когато е в Него е раз на истинното Божество*“ (Оригенъ).

Поначалото за образа Божий е свързвана на по-малкотъкната етрогна смисъла на стоиа: между Божественото и човека (подчинеността на понятия Прем.Премъдрост Божия) се сказва Божественото, то Спасителя на образа и Сам Той като Образа на Първородния, а стоиа човека, освен чрез Христос, не може истинско да бъде наречен образъ Божий. При тоа, в тоая, вероятно, е най-важното, когато ние, опитат да разберем в Христос от ре-ракурс на Божественото, е-ра-ракурс на Божественото, е-ра-ракурс на Божественото, е-ра

ЦЪРКОВЕН КАЛЕНДАР

ЗАВЕТЪТ НА СВ. ЙОАН РИЛСКИ И НИЕ

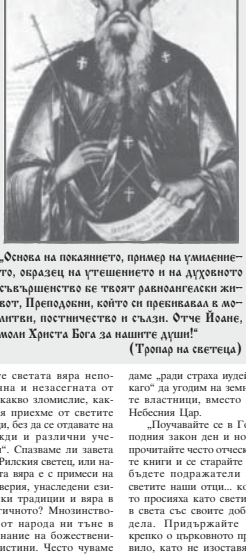

„Основа на покаянието, пример на умилението, образец на утешението и на духовното съвършенство бе твоят равноангелски живот, Преподобни, който си прекивавал в молитви, постничество и сълзи. Отче Йоане, моли Христа Бога да нашите души!“

(Тропар на светеца)

Хората, които са се възкачили на най-високото стъпало на духовно-нравствената лествица, а именно светците, считали себе си за най-окаяни между човеците, изострените им нравствени сетива доловяли и ги укорявали за най-незначителни простъпки. Такова съзнание за греховност имал и молитвеният застъпник и покровител на българския народ св. Йоан Рилски, което проличава от *„Завета“*, който ни е оставил.

„Аз, смиреният и грешен Иван, който не съм извършил никакво добро на земята“ – така започва *„Завета“* си най-голямият български подвижник. А мнозина от нас се ужлавяват колко са праведни, колко са напред във вярата и от висотата на своята мнима праведност и натрапчиво показно благочестие си позволяват да хулят и осъждат другите.

„Благият Бог, заради обич към Когото презрях всичко и претърпях глад и жажда, мраз и слънчев лъч и телесна голота, съвсем не ме изостави, но като милосърден и чедолюбив баща обилно задоволи всичките ми нужди“. А ние можем ли да претърпим заради Бога телесни и душевни неудобства, не треперим ли постоянно за своя душевен и телесен комфорт?

„И що да въздам на Господа за всичко, що ми даде? Много са Неговите благодеяния към мене, понеже от Своята свята висота погледна милосърдно на моето смирение и ми оказа помощ да претърпя всичко – не аз, а Христовата сила, която е в мене – защото от Него е всяко добро дарование и всеки съвършен дар от горе идва“. Въздаваме ли ние на Бога благодарност за безграничното Му търпение и милост към нас, грешните, или бързо забравяме, че всичко, което сме постигнали до този момент, дължим на Него, а не на своите слаби човешки сили, мъдрувания и умения?

„Намислих да ви напиша това мое грубо и неуко завещание, та като го имате винаги в паметта си, да се укрепвате телесно и душевно в Господа и да напредвате чрез добродетелите в страх Божий“. Някои, може би, ще кажат: но сам св. Йоан Рилски е отправил своя завет към тези, които са пожелали да тръгнат по пътя на монашеството, а ние сме светски хора, заветът му едва ли се отнася до нас? Всички ние сме призвани да напредваме в добродетелния живот. Без значение кой път сме избрали – пътя на монашеството или на живота в света, никой от нас не е освободен от задължението да очиства сърцето си от страстите и да придобива добродетели.

„Завещавам ви да пазите от всякакво зломислие, както и приехме от светите отци, без да се отдавате на чужди и различни учения“. Спазваме ли завета на Рилски светец, или нашата вяра е с примеси на суеверия, уналедени езически традиции и вяра в магичното? Мнозинството от народа ни тъне в незнание на божествените истини. Често чуваме оправданието: „Нима (или нямаше) да ни научи“. Но днес живеем във времето на Интернет, при наличие на православни сайтове и изобилие на православна литература, откъдето можем да научим всичко за нашата вяра. Който търси пътя към Бога, ще го намери. Вярността е, че повечето хора се сещат за Бога и Църквата само когато са в нужда, и то след като са ходили при врачки, екстрасенси и други служители на Лукавия, и идват в храма, водени не от вяра в Бога, а от надежда за избавление от беди или изцеление по чудесен начин.

„Нито пък търсете да бъдете познавани и обичани от земните царе и князе, нито се поддавайте на тях, като оставяте Небесния цар“. А ние често гледаме „дядо страха иудейската“ да угодим на земните властници, вместо на Небесния Цар.

„Поучавайте се в Господния закон ден и нощ, прочитайте често отеческите книги и се старайте да бъдете подражатели на светите наши отци... когто просияха като светила в света със своите добри дела. Придържайте се крепко о църковното правило, като не изоставяте или презирате ніщо от онова, що е установено от светите отци“. Сигурно има сред нас хора, които и Свещеното Писание не познават добре, а камо ли творенията на светите отци. Някои обичат да цитират какво казал този или онзи съвременен лъжеучител, вместо да се вслушат в евангелските поучения. Други нехаят за църковните установления, не зачитат авторитета на духовенството, учат и пасат сами себе си.

„Новопросветените люде от единокръвния свой народ утвърждавайте във вярата и ги наставлявайте да изоставят неправилните езически обичаи и злите нрави, които дори и след приемането на светата вяра поддържат. Но те вървят това поради простота и заради това се нуждаят от внимание“.

За съжаление и днес не само се въкрсяват и пропагандират чрез масмедиите езически практики като кукерските игри и нестинарството, но и се налагат чужди западни и американски обичаи като Хелоуин и др. подобни, провъзгласява се за пророчица Ванга, а теософът Дънов бе въздигнат в класацията за най-великите българи на челно място. Когато православни духовници се опитват да кажат истината, за да спасят от заблуда християните, веднага разни псевдоинтелектуалци гракват в хор срещу Църквата, а телевизиите и вестниците услужливо им предоставят трибуна.

„Още много имах да ви говоря, възлюбени ми в Господа мои чеда, но не е възможно всичко да се напише. Предавам ви на Тогова, Който е извор на всяка премъдрост и разум и истински Утешител – на Светия и животворящия Дух, та Той сам да ви даде мъдрост, да ви вразуми, да ви просвети, да ви научи и настави на всяко добро дело. [...] Аз пък отсега желая да пребивавам в тишина и безмълвие, за да се покая за своите прегрешения и да отпивам вместо мълсот от Бога. А вие винаги поменувайте във вашите молитви мене, грешния ваш отец, за да получа милост в съдния ден, понеже нищо добро не сторих на земята и се боя от [Страшния] съд и мъките, които са приготвили за грешниците кат мене, и Божията благодат да бъде с всички вас, кати на сеизвяра и закриля от всички злини. Амин!“

Така завършва *„Завета“* на преподобния Рилски чудотворец. За жалост, малцина от нас, които се именуваме православни християни, се опитваме да го следваме. Повече се безпокоим и мислим за днешния, а не за съдния ден, живеем „според стихиите световни“ (Кол. 2:8), а не според Словото Божие. Нека спрем забързания сиход, да се вслушаме в закрьките на светеца, да лицезрем духовната си нищета и да просим неговото молитвено застъпничество пред Бога да ни вразуми, да ни упъти, да ни утвърди в покаянието, пример за което ни е дал св. Йоан Рилски. Амин!

Прот. Йоан КАРАМИХАЛЕВ

Иречe старецът...

Беседи с един кавказки пустинник

Вижте как расте сегашното поколение. Нещастните съвременни деца! Те още от най-ранна възраст се запознават с всевъможни злини, Включително чрез телевизията и другите медии. А като порастнат, осъществяват това зло в живота си. Изглежда някой много се старае да създава всички условия за развитие на безаконието у съвременното човечество. Затова днешните деца имат в душите си несрабнимо повече посян грях, отколкото Връстниците им напр. от XIX Век. Тази печална истина не бива да ни отчайва. Както казва старецът Паисий Светоногорец, въпреки че съвременните млади хора са познали цялото зло, цялото множество грехове, непознати на хората от предишните времена, те могат да се спасят, както провярт особено покаяние. Господ по различни пътища ги Води към това покаяние, към осъзнаване на отрицателните си качества, придобити още В детството.

***

В молитвата на св. Симеон Метафраст преди причастие има такива думи: „Кърсто се греумножи грехът, преизобилствя Твоята благодат“ (срв. Рим. 5:20). Това означава, че независимо от бедственото ни състояние, от това, че ние все повече и повече се пропиваме със зло, Господ се гриижи за нас, като умножава Своята благодат и преизобилно я излива Върху Всяка заблудена душа.

Тази грижа се проявява дори тогава, когато човек се отклонява по никакъв лъжкиб път (отива при сектанти, интересува се от екстрасенсорика, търси духовност В източните религии). Обаче, ако наистина търси целта на живота, с искрено сърце иска да познае дали наистина има Бог и как може и трябва да се общува с Него, Господ никога няма да отхвърли такъв човек.

***

Не трябва и да се оправдаваме с превратностите на съвременния живот. Те не могат да ни налагат свои „друеи“ норми на живот, понеже нормите на живота са заложени В човешкото естество от Твореца.

***

Не умеем да прилагаме светоотеческото учение на дело В живота. Ако преодолеем неонстта, честно оставаме В мрежите на гордостта и самонадеяността.

***

Всичките самооправдания се свеждат до това, че няма кого да слушаме.

***

Нали смисълът на послушанието В крайна сметка се свежда до това да поправим В себе си грешката на Адам, който не послуша Бога, а дявола.

***

Самото послушание православният християнин трябва да преминава не като формално (или обратното – както пристрастно) подчинение на някой определен човек, а да придобива и да усвоява В себе си тази добродетел като свойство на душата си, за да може без трудност да отсича своята воля пред всеки ближен, было архиерей или просто брат В Христа.

***

Необходимо е заради Бога да слушаме не само наставниците и старците си, но и един другиго. Всичко това обаче, повтарям, трябва да прави с разсъждение, понеже е неВъзможно да се предвидят и да се разледат предВарително Всички обстоятелства – при всеки човек те са различни.

***

Ако човек свикне да отсича Волята си пред ближните, ще му е необходимо да се научи да отсича Волята си и пред лаата на своята съвест.

***

Когато благодатта идва, носи със себе си не само радост, наслада и утеха, както някои мислят, но и Въвежда човека В подвиг, борба и страдание.

***

Като цяло В духовния живот е много трудно да се правят каквито и да било обобщения. Още повече, че не може да се напише едно правило за Всички случаи В живота, защото Божият промисъл е особен за Всеки човек. Всеки човек е неповторима личност В историята на битието на човечеството и заради това Господ Води Всеки човек по различен начин.

Разбира се, има общи ориентири по пътя на спасението, но има и някои частни особености.

Из „Беседи с един кавказки пустинник“
Монах КОНСТАНТИН

Гласът на св. отци

Преп. Симеон Нови Богослов (X-XI в.)

Докъде води липсата на християнско възпитание

Робите са задължени на господарите си, както и начелниците към царя си да оказват всякаква покорност и послушание. А ние, станали воини на Царя на царете и Бога на боговете, как можем да нямаме задължението да се придържаме към Неговите повели и да изпълняваме заповедите Му? – И какво извинение можем да имаме, когато нехаем за това? <...>Но казвам това, което съм научил от опит: ако демоните нямаха хората като стръдници за злобата си, то със сигурност изобщо (дръзвам така да се изразя) не биха могли да отдалечат от Божиите заповеди онези, които са се възродили тайнствено чрез св. Кръщение и са станали синове Божии по благодат.

Вярвам, че кръстените малки деца се освещават и се пазят под покрова на всесветия Дух, че са са овци на стадото Христово и агнеци избрани, доколкото върху им лежи печатът на знамението на животворящия кръст и напълно са освободени от тиранията на дявола. И ако дяволът не намираше пригодни оръдия за своята злоба, за да извърши онова, което желае, или в родителите на децата, или в дойките, или във всички онези, които встъпват в общение с тях (както в самото начало – в змията и жената), то със сигурност той не би могъл да похити и си присвои нито едно от тях.

Защото, както действителността показва, тези посочени от нас лица ги учат от детски години на всякакво зло и лукавство, на срамослие, чревоугодие, неприлично кълчене, контене, моладжийство и всякакви други лошотии, сребролюбие, тщеславие, славолюбие, гордост – и на тези лоши неща ги учат от детство и ги възпитават в тях. Поради което преди още децата да са стигнали до познание за себе си и до способността да разсъждават сами, чрез научаването им на обозначените лоши навици и нагласи те ги предоставят в робство на дявола, лишавайки ги нещастните от благодатта на осиновяването и полученото от тях освещаване – без да знаят какво именно връщат, като да са някакви глупави малки деца.

В наше време почти никой от бащите не възпитава децата си по християнски и не ги обучава на правилата и заповедите Христови; но почти всички ги възпитават в светски дух и елински обичаи и нрави. За нещо, което е християнско, не ги е и грижа и не казват заедно с Иов: може би синовете ми са съгрешили и похулили Бога (Иов. 1:5).

Те изобщо не се страхуват и не треперят при мисълта да не би децата им да сторят нещо неуместно и по този начин да отпаднат от състоянието на синовство и повиновение на Христа, Който се е предал на смърт заради нашето спасение – и да не станат отново роби на нашия враг и потисник – сатаната, който бъдат осъдени на смърт във вечни мъчения в огъня.

Един само страх ги е обладал всичките за децата им и една само грижа имат за тях: как да станат за показ пред хората, да са заобиколени от слава и блясък, но не чрез добродетел и целомъдрие, и не чрез равнодушие към житейския разкош и светски забавления, а чрез позлатени конски сбруи, контешки дрехи и роби, шестващи пред и след тях. Поради това и децата им привикват такъв славолюбие, към разкош, към богатство и превъзнасяне. Така и без изкушение на бесовете децата биват въвеждани във всякакъв род страсти от самите им родители, а доста често под родителско влияние те се отдават на срамни дела – и отвтрят вратите в себе си пред дявола, бащата на злото, нарушавайки обетите, дадени при св. Кръщение.

Бидейки възпитани по такъв начин и израснали сред такива лоши влияния, те внедряват в душата си трудно изгладимия навик към лошото, който с течение на времето се превръща в природа и става вече непоправим. Поради това някои от децата до смъртта си остават с лошите си навици, без да имат сили да се откъснат от похотите, страстите и плътските удоволствия и с тях си и умират; други пък, опомнили се до известна степен, придобиват знание за взелото над тях връх зло и се старят да се освободят от него. Но ако не се отделят съвсем от лошите си учители (така трябва да ги наричаме, а не родители), то ще им бъде невъзможно да се освободят от вкоренилите се в тях лоши навици. И в противление на това Бог призова всички ни: ако някой дохожда при Мене и не намрази баща си и майка си и братята си, той не може да бъде Мой ученик (Лука. 14:26). <...>

Както децата не могат да се заченат и родят без баща, така е невъзможно за човек да се роди свише, т.е. да приеме благодатта на Светия Дух, ако няма духовен отец, роден свише. И както плътският баща ражда плътски деца, така духовният отец прави деца духовни онези, които желаят да бъдат негови чеда.

Из Слово 87

Превод от руски:
Людмила ДИМИТРОВА

НОВИ КНИГИ

Излезе от печат книга за Каранвърбовския манастир „Св. Марина“

В навечерието на храмовия празник на манастира „Св. Марина“ край с. Каран Върбовка, Русенска епархия, излезе от печат нова книга с непубликувани исторически данни за него. Книгата е сборник от две исторически изследвания – на архимандрит Вениамин († 1981 г.) и на архимандрит Виктор (Мутафов).

Съчинението на архимандрит Вениамин, останало неиздадено по една ини друга причина, представяява сбор от доклада му, изнесен на свещеническа конференция в гр. Русе на 7.10.1975 г. и неговия труд (запазен в машинопис) „Кратка история на манастира „Св. Марина“ с прочутото аязмо“, завършен на 7.03.1977 г. Запазени са стилът на автора, както и старите наименования на населените места. Пропуснати са части от творбата му, които нямат отношение към историята на манастира.

Трудът на архимандрит Виктор „Допълнение към „Кратка история на манастира „Св. Марина“ притежава качествата на една научна публикация, която ще бъде много интересна както за популярния читател, така и за тези, които се занимават с научна работа. В нея са използвани непубликувани материали, запазени в архива на Русенска митрополия и Държавен архив – Русе.

Двете съчинения – на архимандрит Вениамин и на архимандрит Виктор, дават една по-пълна и реална представа за историята на тази света обител.

Манастирът „Св. Марина“ край с. Каран Върбовка, Русенска епархия, е известен със своето лековито аязмо, което се намира в средата на манастирския храм. Много поклонници от различни краища на страната идват да се помолят за своите немощи и да пият аязмена вода за изцеление.

В края на книгата са публикувани записани свидетелства за чудеса, станали в манастира.

Заявки се правят в Русенска митрополия на телефон: 082/820-956. Цена 3,00 лв.

АЗБУКА НА ПРАВОСЛАВИЕТО

За църковната йерархия

В Православната църква богослуженията се извършват само от мъже, подготвени за тази цел в специални духовни заведения (семинарии, свещенически училища, богословски факултети и академии) и посветени чрез ръкополагане от архиерей за свещенослужение на Бога.

В Църквата съществува т. нар. бяло и черно (монашеско) духовенство. В монашество се посвещават тези, които са решили да се откажат от светския живот, от брак, и да посветят целия си живот в служение на Бога. Към бялото духовенство се отнасят духовниците, които са семейни. За да бъдат ръкоположени в сан, те първо трябва да са сключили брак.

По йерархия православното духовенство се разделя на три степени.

Първата, най-висшата, църковна степен е **епископската**. Самата дума „епископ“ е гръцка и означава надзорник. Епископът се нарича още архиерей, архипастир или владика. За епископи се избират и се ръкополагат най-достойните, най-подготвените и духовно най-просветените представители на черното духовенство. Епископът се ръкополага най-малко от двама архиереи. Той има право сам да извършва всичките богослужения, требы и всички установени от Църквата седем Тайнства – Кръщение, Миропомазване, Причастие, Покаяние, Свещенство, Брак, Елеосвещение (маслосвет).

У нас епископите, на които се поверява ръководството на целия духовен и административен живот на една епархия се наричат митрополити. Митрополитите си имат свои административни помощници – викарии или викарни епископи. Всички митрополити съставляват Св. Синод. Думата „синод“ е гръцка и се пребежда като събор, събрание. Заседанията на СВ. Синод се провеждат в пълен състав – при присъствието на всичките митрополити, или в намален състав – в който заседават четирима митрополити. На редовните заседания на главния управленски орган на БПЦ се решават важни църковни въпроси. В Българската православна църква СВ. Синод е главен управленски орган. Патриархът (думата е от гръцки произход и означава началник на отците, първ между духовните отци, баща на бащите) е предстоятел на нашата Църква и председател на СВ. Синод.

Втората йерархическа степен се отнасят **свещениците*.** Те се наричат и йереи или презвитери, а съпругите им – презвитери. Кандидатът за презвитерския сан се ръкополага от епископа. С това той получава право да извършва всичките богослужения и почти всички св. Тайнства и обреди, без Тайнството ръкополагане, освещаване на църкви, антиминси и миро.

Йереите, които са показали примерен духовен живот и служение се награждават с отличия: протойерей, свещеноиконом и старшеерей иконом. Отличените свещеници могат да бъдат архиерейски наместници в по-големе области или градове.

В т. нар. черно духовенство монахът, който има право да извършва самостоятелно богослужения се нарича йеромонах или свещеномонах. Йеромонах е втората йерархическа степен в черното духовенство. Отличените за висок духовен живот и особено усърдие свещеномонаси стават архимандрити, т.е. началник на манасите или игумен.

Третата, най-висшата, степен на свещеномонашеството е **дяконската**. Дяконите и отличените сред тях протодякони не могат самостоятелно да водят църковните служби. Дяконите от черното духовенство се наричат „йеродякони“.

Посветените за духовно служение дякони, свещеници и епископи служат на Бога, извършвайки църковни служби и обреди съгласно строго определения богослужебен кръг, църковните канони и богослужебен ред.

Виталий ЧЕБОТАР

ОСТРОВЪТ НА НАДЕЖДАТА

Градът Йоанина (Янина) е основан през VI в. от император Юстиниан Велики в Епир, Северна Гърция. Посветен на св. Йоан Кръстител, той се разраства по брега на езерото Памвотида. През XIII в. е седалище на Епирското деспотство, с което победоносно воюва цар Иван Асен II. В тази епоха става притегателен център за романската аристократация, оцеляла след превземането на Константинопол от латинците, а по-късно и от османските турци. Поколения благородници изграждат на близкия остров Ниси светини, в замяна на изгубените в завладяната столица. И докато на брега от минарета пеят муезини, манастирите в езерото огласят с вечерния си звън тихите му води.

До Ниси се пътува с корабче, което следва стриктно маркиран фарватер. Дружелюбни търговци посрещат туристите на брега. Продавачка на сладкиши подхожда нанити пълтно розца баклава. Аквариумите пред ресторантите са препълнени с риба и змиорки. Десетки раци очакват да бъдат избрани от клиентите.

Чиста, не много широка улица, покрита с гладки камъни, се промъква между снежнобели къщи. Дворовете са отрупани с цветя. Пред вратите са положени делви с екзотични растения. Никъде не се виждат транспортни средства. Дух на безметежност витае над селището, разпръснато между манастирите.

Каменна порта, висока като крепостна кула, увенчана с арки и камбани, очи входа на църквата „Св. Успение Богородично". Призори просторният храм от XVII в. е препълнен с богомолци. Мъжки хор припява на свещеника, водещ литургията. От резбования с растителни мотиви иконостас потъмнели икони се вглеждат проникновено в поклонниците. Пресвета Дева Мария е простряла покрова си над жителите, изпълвайки тишина и покой за тях.

Тук е изобразен новомъченикът св. Георги Янински, пострадал за вярата, подобно на съгражданина му св. Никола Софийски. Като християнин от еничарския корпус той е изправен пред съда, въпреки че служи на Високата порта. Предлагат му да приеме исляма, но изповедникът отказва без колебание. След тежки мъчения е обесен пред една от портите на крепостта в Йоанина. Признателното население не пренебрегва дата да пали свещи в негова памет. Целебните мощи на мъченика са положени в нов храм през 1971 г., на достъпно за молещите се място. Непреклонният му лик, изобразен с фресче, призовава кръм упование в Бога.

През 1291 г. в Яинна се заселва богатият род Филантропинос, който издига на острова обширен манастир, посветен на св. Никола Чюволюбиви. Първи постъпват в него братята Михаил и Георги Филантропинос, последвани и от други членове на фамилията. Повече от 200 г. жителите подтвърждат обителта и последователно приемат монашеско пострижение, докато родът Филантропинос не преминава от изстрадалата земя в небесните простори.

През XVI в. църквата е реконструирана и покрита с фрески на пет нива. Най-долу са изобразени апостоли и подвижници, а по-горе – сцени от живота на Господ Иисус Христос, Пресвета Богородица и от житията. Щедрото зографисване напомня за църквата в село Арбанаси край Велико Търново. Стенописите са сравнително добре запазени. Ктиторите, нарисувани коленичили пред св. Никола, гледат с надежда и вяра към своя застъпник. Образите са динамични, което е едно от постиженията на Епирската школа. Композициите са елегантни, богати на детайли и повествователни сцени. Както при иконите във Верия, Северна Гърция, червеният цвят се среща често. Разчетени са и имената на някои зографи – Франгос Кателанос и братята Кондари.

Обителта съхранява икона на свети мъченик Йоан Нови, който пострадал за вярата. Векове наред, въпреки турската окупация, тук действа православна школа. В кръщелната, с вградени в земята купели, свещениците са благославяли новородените за здраве и благополучие.

Пак по това време знатният род Стратигопулос изгражда още един манастир с името на св. Никола. Негови ктитори са Симон и синът му Павлос. По-късно грижите преминават към рода Дизиус и обителта с известна под двете имена. Каменната й църква, прошарена с тухли, притежава особена красота. Архитектурата носи белезите на византийского строителство, от което са останали малко, но забележителни образци. Изображенията са сдържани в индивидуализирането, като се избягват силните краски. Срещат се елементи на Критската школа, на творческите традиции от